

Dr. Gyivicsán György a Zeneakadémia új harsonatanára

Hőna Gusztáv, a budapesti Zeneakadémia Liszt- és Bartók-Pásztory díjas harsonaművész professzorának nyugdíjba vonulása alkalmából meghirdetett pályázat nyertese Dr. Gyivicsán György, a Szegedi Zeneművészeti Egyetem harsona tanszékének docense lett. A világhíró szolista, a Szeged Trombone Ensemble alapítója és művészeti vezetője beszél – többek között – terveiről, hazai- és nemzetközi tapasztalatairól, a harsona jövőjéről.

■ Mennyire lepte meg a zeneakadémiai kinevezése?

– Mindenképpen meglepett – kezdte a beszélgetést Dr. Gyivicsán György, a Zeneakadémia újonnan kinevezett docense-, bár ha végiggondolom hány harsonásnak van az országban doktori fokozata – tudtommal Hőna Gusztáv és Farkas István Péter rendelkezik ilyen végzettséggel-, akkor nem annyira meglepő az eredmény. A Zeneakadémia az ország első számú zenei intézményeként – úgy gondolom – jogosan köti doktori diplomához a kinevezést. Érdekessége a kialakult helyzetnek, hogy tanulmányaim során csak a doktori iskola elvégzésekor voltam a Zeneakadémia hallgatója, mivel a szegedi konzervatórium és egyetem befejezése után Németországba, onnan pedig Svájcba kerültem. Ezért is tartom nagyobb megtiszteltetésnek a kinevezésem, és nagyon jó érzéssel tölt el, hogy végül is itt „kötöttem ki.”

■ Hőna Gusztáv nyomdokaiba lépni óriási felelősség és kihívás. Tervezi-e a jelenlegi harsona oktatás új irányba terelését?

– Nem tervezek ilyesmit. Hőna Gusztáv személyében az egész ország egy olyan szakembert ismerhetett meg, aki a 70-es években Amerikából elhozta a ma is remekül működő amerikai fúvástechnikát. – Itt csak mellékesen jegyezném meg, hogy a doktori disszertációm is ebből a témából írtam, azaz a különböző fúvástechnikák összehasonlításából. – Tehát pontosan látom, hogy az amerikai rézfúvós oktatásban mennyi energiát, kutatást fektetnek be és figyelmet fordítanak a fúvástechnikára, és ezzel együtt a légzésre. Rájöttem, hogy ez az „egész” hogyan működik. Hőna Gusztáv ezt a tudást és tapasztalatot hozta haza az USA-ból, és kezdte el oktatni. Nyilván apró változtatásokkal, de lényegében, alapjaiban az általa megkezdett munkát szeretném folytatni.

■ Ön évente számos nemzetközi koncert- és kurzus felkérésnek tesz eleget. Az ott szerzett tapasztalatai alapján milyennek látja a hazai rézfúvós oktatást?

– Egészen kiválónak gondolom, hiszen Európa számos vezető zenekarában magyar rézfúvósok az első fúvósok. Ha megnézzük milyen kis ország a miénk, és mennyi kiváló rézfúvóást adtunk a világnak, akkor biztos, hogy a dobogó legtetején állunk. Szerintem ez annak is köszönhető, hogy egy amerikai fúvástechnikára alapozott, de európai kultúrával „fűszerezett” oktatás részesei lehetnek a magyarok.

■ Ön több nemzetközi verseny díjazottja és győztese. Milyen hasznos tanácsokkal, ötletekkel látná el a nemzetközi versenyre készülöket?

– Az első és legfontosabb, hogy ne adják fel! Ha valaki indul egy versenyen, és számára nem várt eredmény születik, azt javaslom, hallgassa meg a továbbjutókat. Mégpedig nyitott füllel, hogy észrevegye, miben jobb a 2-3. fordulóba továbbjutó, mint ő. Azaz, megértse, a másik miért ért el jobb helyezést nála.

■ Ön szerint a mai karrierépítésben mennyire fontos nemzetközi versenyen részt venni? Ma már a Youtube csatornán vagy a Facebookon bárki megjelenhet.

– Nemzetközi versenyen több okból is érdemes indulni. Szerintem ha valaki indul, már azzal is nyer. Mégpedig a felkészüléssel. Ha valakinek van egy fontos célja, az másképpen gyakorol, és nem csak „gyakorolgat”. A „fújkálás” szerintem nem azonos a gyakorlással.

Előfordulhat, hogy a nemzetközi verseny napján nem tudja a legjobb formáját hozni, de az eredménytől függetlenül ő már nyert! Mégpedig azt a befektetett minőségi- és mennyiségi munkát, gyakorlást, amit elvégzett a felkészülés alatt, mivel az nem fog elveszni! Az előbb-utóbb megtérül, „kijön” majd máskor-máshol. A másik érvem, ami a verseny mellett szól, hogy általa az induló el tudja magát helyezni nemzetközi szinten. Szerintem nagyon fontos, hogy ne csapjuk be önmagunkat, és a tanár se a diákját. Egy nagy versenyen mindenki megtapasztalja, hol áll a világban. Megtudhatja, milyen irányba szükséges fejlődnie, és legközelebb már egy magasabb szintre tud lépni.

■ *Ön 2003-ban, Porcia-ban úgy nyert nemzetközi versenyt, hogy nem adtak ki második helyezést. Ezt a „taktikát” alkalmazta akkor is?*

– Igen. A győzelmem előtt nagyon sokat tanultam a korábbi versenyeimből. Miután kiestem, mindig ottmaradtam, és végighallgattam a mezőnyt.

■ *Ha már itt tartunk: hogyan készül a szólókoncertjeire?*

– Röviden szólva: készülős vagyok – (mondja nevetve), ami két részből áll: egy felkészülési periódusból, és egy ún. koncertező – kurzustartó szakaszból.

A felkészülésem során nagyon sok időt szánok a hangképzésre, és etüdöket is játszom. Így elérek egy megfelelő szintű állóképességet, amit igyekszem is megtartani. Tehát nem csak a koncertanyagot gyakorlom – ezáltal a felkészülésem nagyon intenzív. Ez a plusz energia különösen jól jön egy 4-5 napos kurzus zárókoncertjén, mivel ezeken a napokon a tanítás miatt nincs időm „annyit” és „úgy” gyakorolni.

■ *Ön 2013-tól 2015-ig a Qatar Philharmonic Orchestra tagjaként kipróbálta magát zenekari művészként is. Honnan jött az ihlet?*

– Mindenképpen szerettem volna megtapasztalni, milyen érzés zenekarban játszani, igaz, a zeneirodalomban a harsona kevésbé szólóhangszer a többi fúvóshoz képest. Ettől függetlenül a harsonás tanítványokat elsősorban zenekari művészek neveljük, nem pedig szólístának. Úgy gondoltam, ha nem játszom zenekarban, sokkal nehezebb lesz a diákokat felkészíteni a zenekari pályára. Két évig voltam a Berlini Rádiózenekar tagja, illetve 3 évet töltöttem el Qatarban, szerintem sikerült sok tapasztalatot szereznem. Az élet végül a szóló- és kamarazene világa felé sodort.

■ *Korábban a zeneszerzők nem írtak versenyműveket*

harsonára, mára ez a tendencia megváltozott. Olyannyira, hogy ma már találkozunk szólóharsonára, illetve szólóharsonára és zenekari kíséretre írt művekkel. Ön szerint minek köszönhető ez a változás?

– A harsona az utóbbi évtizedekben nagyon sokat fejlődött fúvástechikában és hangképzésben egyaránt. Nem kell nagyon visszamennünk az időben, már a neve is azt jelenti, hogy „harsog”, azaz hangosan szól. A zeneszerzők annak idején írtak jó hangos állásokat, a hangszeres „recsegtek” – a harsona régen a fúvószenekarokba és a tűzoltózenekarokba kellett. Ma már a fúvástechikának és az anyagösszetételnek köszönhetően harsonán is nagyon szép, finom dolgokat, gyönyörű melódiákat lehet megszólaltatni.

■ *Új hangzást hozott az Ön által alapított harsona együttes, a Szeged Trombone Ensemble is, mely már-már nagyzenekari megszólalásra is képes. A mostani kinevezése miatt nem kerül veszélybe az együttes sorsa?*

– Ez jó kérdés, töröm is rajta a fejem rendesen. Amikor Szegeden elkezdtem tanítani, „kvázi” fellángolásként hoztam létre az együttest. Szívesen játszottam a növendékeimmel, rengeteg kottám, anyagom volt, amiket végre elő tudtam velük adni. Eleinte Szegedi Harsonaegyüttes néven kezdtünk el működni, és rengeteg teltházas koncertet adtunk a főiskolán. Később megfogalmazódott bennem az igény egyfajta szintlépésre, ami azt jelentette, hogy a legjobb növendékeimből válogatva állandó tagjai lettek az együttesnek. Velük immár közel 10 éve dolgozunk együtt. Szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy Észak- és Dél-Amerika, Japán, Ázsia, és Európa számos országában hallottak már a zenekarról. Éppen ezért minden erőmmel azon leszek, hogy az együttes ne szűnjön meg, és a munkát folytatni tudjuk, de bizonyos változások valószínűleg szükségesek lesznek.

■ *Feladja a szegedi docensi állását?*

– Igen, bár érzelmi szálak mindig fűzni fognak az intézményhez, hiszen magam is ott tanultam, és dolgoztam is több mint 10 évig. Mindezt mérlegelve mégsem tartanám „fair”-nek, ha egyszerre két intézmény harsona tanszakát vezetném. Ez előbb-utóbb súrlódásokhoz és nézeteltérésekhez vezetne, amit nem szeretnék, hiszen célom a jó kapcsolat kialakítása az ország minden harsona tanszakával.

■ *Mit gondol, szóló- és kamarazenei felkéréseit, elfoglaltságait hogyan tudja majd összeegyeztetni a tanítással?*

– Szerintem az egyéni órák esetében elegendő lesz a növendékekkel egyeztetnem, mivel az utazásaim általában csak néhány napot vesznek igénybe. Valószínűleg könnyen és rugalmasan fogjuk tudni elcserélni a napokat. A tanítást egyébként nagyon várom. Kíváncsi vagyok, vajon mennyire tudom motiválni, nyitottá tenni a

növendékeimet? Miben tudok ebben az új helyzetben én magam is fejlődni a tanszakkal együtt? Fontosnak tartom a megújulást, hiszen évről-évre jön egy újabb, frissebb generáció, amellyel nekem is lépést kell tartanom.

■ *Végezetül: hogyan látja, Ön szerint mennyire vonzó ma harsonán tanulni?*

– A harsona ugyanúgy megállja a helyét a komolyzeneben, mint a könnyűzeneben. Azaz egyre nagyobb rá

a kereslet az újonnan alakuló big bandek, dzsessz zenekarok és kortárs zenekarok révén. Abszolút nem félek attól, hogy ne lenne igény a harsonára. Nekünk az a dolgunk, hogy minőségi harsonázással álljunk a közönség elé, ami – akármelyik műfajnál nézzük-, kötelező érvényű!

■ *Sok sikert kívánunk mindehhez!*

Medvegy Erzsébet

A Brahms triótól az Operaház fantomjáig

„Mindent szeretek, ami a kürttel kapcsolatos” – Beszélgetés Varga „Mexi” Zoltánnal, a Rádiózenekar Liszt Ferenc-díjas szólókürtösével, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem docensével

■ *Ön kezdetben trombitásnak készült. Olyannyira komolyan, hogy a DLA koncertjén még trombitával is fellépett, sőt közismert ragadványnevet is a trombitás múltjának köszönheti. Hogyan lett mégis kürtös?*

– Nagyon hosszú út vezetett odáig. A Győri Konziból el akartak tanácsolni, mert nem váltottam be a trombitáláshoz fűzött reményeket. Sem a magamét, sem a tanáromét. Felajánlották, hogy menjek át ütőtanszakra, de az ütőtanárr elutasított, mondván, olyan tehetséges osztálya van, hogy már nem tudnám behozni a lemaradást. Ezt követően próbálkoztunk a harsonával is, de ez a kísérlet is kudarcra végződött. Ekkor a trombitatanárom átvitt az akkori kürttanárhoz, Kovács Béla tanár úrhoz, aki adott egy kürtöt, hogy fújjak bele. Trombitásként persze nagyon erős volt a szám, erősebb, mint amilyen a kúrthoz kell, és ugyanúgy fújtam bele, mint a trombitába. Jó erősen és jó magasan szólt, mire azt mondta a tanár úr, hogy „Na, jó kürtös lesz belőled, majd gyere!”

■ *Nem volt nehéz a trombitáról való átállás?*

– Mikor leérettségiztem, már három éve kürtöltem, de nem jelentkeztem sehova továbbtanulásra. Kértem a tanáromat, hogy hadd maradjak még egy évet, csak gyakorolni. És ehhez az elhatározásomhoz egy éven át szigorúan tartottam magam. Mintegy három alkalommal sikerült egy nap alatt 10 órát gyakorolnom, de a napi kilenc óra rendszeresen megvolt. Utána évtizedekig ebből éltem.

■ *Más fúvós hangszerestől is hallottam, azzal alapozta meg a későbbi pályáját, hogy a szakközépiskolai évek alatt rendkívül sokat gyakorolt...*

– Ez nem véletlen. Serdülőkorban az izmok még rendkívül rugalmasak, éppen ezért nagyon könnyen formál-

hatók, amire később már sokkal kevesebb lehetőség van. Tulajdonképpen még most is megvan az a tulajdonságom, hogy nem olyan könnyen fáradok el. Lehet, hogy más oka is van, sőt biztos, mert úgy gondolom, hogy közben technikailag is fejlődtem, de általában nem jellemző, hogy elfáradok.

■ *Az állóképességét ekkor alapozta meg?*

– Tulajdonképpen igen. A pályára készülő fiatal kürtösöknek is csak azt tudom ajánlani, hogy nagyon sokat gyakoroljanak, és azután aznap még egyszer ugyanannyit. Mindig kitűztem magam elé egy célt, hogy mit szeretnék eljátszani, és azt addig gyakoroltam, amíg nem ment úgy, ahogy elképzeltem. A Győri Konziban komoly példakép volt számomra Kubina Barnabás, aki most a Berliini Rádiózenekar kiváló szólókürtöse. Vivaldinak van egy két kürtre írott versenyműve, ami roppant magas fekvésben van. Győrben az volt a szokás, hogy a nagyon jók eljátszhatták. Elöttem a nagyon jó páros a Kubina Barnabás-Molnár Gyula duó volt. A Győri Konzi zenekarával ők ezt a Zeneakadémián is eljátszották – szenzációsan. Én is mindenáron el akartam játszani. Pár év múlva ez meg is történt Németh Tamás kollégámmal, aki később Pécsre került, és most a Pannon Filharmonikusok kürtművésze.

■ *Akkor azon a bizonyos DLA-koncerten viszont nehezebb volt visszaállni a trombitára...*

– Igen. Furcsa volt. Azt hittem, hogy még tudok trombitálni. Aztán, amikor a koncertre készülve először megpróbáltam, akkor szembesültem vele, hogy már annyira nem. De ez azért nagyon érdekes, mert amikor felvettek már a Zeneakadémiára, Tarjáni Ferenc osztályába, akkor a szünetekben még visszajártam Oroszlányba – oroszlányi születésű vagyok – a helyi fúvós-